

Antón Costas

Quan els fets canvien

Quan els fets canvien, jo canvio d'opinió. I, vostè que fa?", va respondre el gran economista britànic John Maynard Keynes quan als anys d'entreguerres i de la Gran Depressió l'acusaven de canviar de parer sobre la política que calia seguir. El seu criteri moral era que l'anàlisi econòmica i l'acció dels governs havien d'estar dirigits per la raó i no per la ideologia de partit o els interessos de grup.

Aquest mateix principi el va fer servir el senador demòcrata nord-americà, col·laborador de les administracions de Kennedy, Ford i Nixon, ambaixador a l'Índia i a les Nacions Unides i acadèmic Daniel Patrick Moynihan, que afirmava: "Tots tenim dret a les nostres opinions, però no tenim dret als nostres propis fets". Aquest principi el va portar a canviar sovint de posicions, tant en afers interns com pel que fa a la política exterior.

Atendre els fets i orientar la política d'acord amb aquests fets sembla un principi de bona salut democràtica. Un principi que podria servir per reorientar la política catalana oficial, en particular, el full de ruta que sostenen les forces independentistes. Perquè, des que es va acordar, han anat emergint fets que posen en qüestió la seva conveniència per a l'interès general, i fins i tot per als seus partidaris. Permeteu-me que n'esmenti alguns:

1) Ha quedat clar que el criteri d'unilateralitat xoca de cara contra el principi de legalitat de l'Estat de dret. Aquest xoc aboca a un atzucac, com hem vist amb l'última declaració unilateral del Parlament. Cal reconèixer aquest fet. Suposo que a això es referia el president de la Generalitat, Carles Puigdemont, quan en la reunió del Cercle d'Economia a Sitges va afirmar: "No em veuran cometent cap il·legalitat".

2) Ha quedat clar també que la unilateralitat portaria a la sortida automàtica de l'euro i de la Unió Europea. Aquest fet també té reconeixement creixent dins del mateix món independentista. El vicepresident i

conseller de Finances, Oriol Junqueras, va afirmar en la reunió del Cercle d'Economia que potser es podrien trobar persones tan europeistes com ell, "però cap més que ell". Qui tingui orelles que hi senti.

3) El full de ruta ha portat a desconnectar la gestió del dia a dia de la política catalana dels centres de decisió espanyols on, malgrat això, es prenen decisions que afecten la capacitat de gestió de la Generalitat: el Fons

Els fets i la força de la raó s'acabaran imposant a les visions ideològiques i als interessos de partit

de Liquiditat Autònomic, la negociació del nou model de finançament, el cost del deute català, el repartiment del dèficit entre Estat, autonomia i ajuntaments, la legislació educativa, etcètera. Si aquestes decisions afecten les condicions de vida dels catalans i l'economia, és millor participar-hi que desconnectar-se'n, sense que això signifiqui renunciar a l'aspiració última. La represa del diàleg sobre les negociacions sobre aquestes qüestions entre el Govern central i la Ge-

neralitat és un reconeixement d'aquest fet.

4) El full de ruta independentista ha entrat en línia de col·lisió amb les necessitats socials més urgents: l'atur, els nous pobres amb feina, l'emergència social de la pobresa de les famílies amb nens, l'augment de les persones en exclusió i els sense sostre. La no-aprovació dels pressupostos per al 2016 és el reconeixement clar d'aquest fet. Sense uns nous pressupostos no hi ha govern que mereixi aquest nom. Si no ho entenc malament, aquest fet ha estat reconegut implícitament pel vicepresident Junqueras quan ha dit que l'orientació social dels nous pressupostos ha quedat bloquejada perquè no s'han aprovat.

5) El full de ruta independentista perjudica els seus propis partidaris. El suport electoral a noves formacions polítiques que porten en el seu programa com a objectiu prioritari la qüestió social i el referèndum, però no pas la independència, sembla que ho confirma.

En vista d'aquests fets, les forces polítiques i les organitzacions socials independentistes haurien de canviar el full de ruta. No dic canviar les seves aspiracions i el seu objectiu final. Tenim dret a les nostres pròpies opinions, com defensava Moynihan. Però quan el fets canvien, hauríem de canviar les nostres opinions i les polítiques, com recomanava Keynes.

Ara com ara, la política catalana oficial sembla estar sota la síndrome de la dissonància cognitiva, que consisteix a rebutjar qualsevol fet que contradiu la visió que té cadascun de nosaltres de com haurien de ser les coses. Naturalment, una cosa similar es pot dir de la política espanyola oficial, que respon a la vella síndrome de gentilhome castellà del "sostenella y no enmendalla", en la mesura que es nega a reconèixer el principi democràtic de la nostra Constitució, que obliga políticament a trobar les vies legals per fer possible les aspiracions majoritàries dels ciutadans. Però no defalleixo, continuo esperant que els fets i la força de la raó acabaran imposant-se a les visions ideològiques i als interessos de partit.●

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

J.M. Carbonell i J.L. Micó

La ruptura entre la innovació

L'arc, la politja, el compàs, les ulleres, els tipus mòbils, la màquina de vapor, la desgranadora de cotó, l'asfalt, el model T de Henry Ford, els ascensors, l'acer per a la construcció, la bomba atòmica, l'ordinador personal, l'*smartphone*... han estat invents amb un impacte que ha anat més enllà de l'activitat per a la qual van ser pensats. Tota la història de la tecnologia és plena de conseqüències inesperades.

Molt sovint la destrucció que causen aquests artefactes, màquines i aparells en els entorns culturals, econòmics i polítics en els quals irrompen ha estat superior als resultats beneficiosos del seu ús inicial.

J.M. CARBONELL i J.L. MICÓ, degà i vicedegà de la facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna

Els inversors de centres tecnològics com Silicon Valley tenen un nom per a aquests ginyos: *killer applications*, això és, aplicacions mortals. Avui els podríem definir com a productes o serveis que instauren una categoria nova i desplacen avenços antics, destrossen i refan indústries i porten la confusió als seus competidors, als reguladors dels mercats i fins i tot als seus futurs clients o consumidors.

El *big data*, la intel·ligència artificial, la robòtica i l'anomenada internet de les coses –la connexió a la xarxa de tota mena d'objectes, que també es poden vincular digitalment entre si– estan ara en aquell moment d'escrutini públic, més aviat condescendent o extremadament sever en funció de la posició que ocupi l'analista en la seqüència que va de la tecnofòbia irracional a la tecnofília acrítica.

L'experiència acumulada durant segles ens demostra que les *killer apps* –és la seva forma abreujada– tendeixen a crear una riquesa fabulosa i a revitalitzar certes àrees que estaven paralitzades, però la regeneració que impulsen pot anar acompanyada d'una devastació incontrolable.

La velocitat i la trajectòria de la revolució digital desencadenen reaccions més freqüents –i perjudicials– que les primeres tecnologies. I ofereixen un exemple constant del fenomen que l'assagista Alvin Toffler va qualificar de "xoc del futur", i els emprenedors Chunk Mui i Larry Downes, "lleï de ruptura": on els sistemes socials registren una millora incremental, la tecnologia progressa de manera exponencial. Així que augmenta l'interval entre aquests factors, creixen les possibilitats d'un canvi discontinu i que escindeix.●

Pilar Rahola

Postdebat

La major part de les valoracions del debat són coincidents: Pedro Sánchez va perdre la batalla i aquestes eleccions són cosa de dos, dividit el món entre l'Espanya blava i l'Espanya roja. És a dir, Rajoy va aguantar, Iglesias va triomfar, Rivera de perfil i Sánchez es va enfonsar, sobretot perquè el seu mantra contra Iglesias com a culpable de la segona ronda electoral no va superar el de Podem a favor de la unitat de l'esquerra. Per descomptat hi va haver més posturreig que programa, i tot mesurat amb les regles d'un esport publicitari. Però hi va haver alguns encreuaments interessants que justificaven els llocs comuns previsibles. El debat, doncs, va confirmar el signe de les enquestes: el Partit Popular guanyaria, encara que més en pírric que en esplendorós; Podem culminaria el procés freudià amb el socialisme i mataria el pare; el PSOE es clavaria la patacada més important de la seva història, i Rivera perdria escons perquè, davant la utilitat del vot pepero, el seu esforçat intent d'apuntalar-lo aniria a menys. En espera del dia D, això és el que sembla.

Des de la mirada catalana, els missatges del debat presenten, tanmateix, matisos importants. Primer mis-

Confirmades les enquestes: Rajoy aguanta, Iglesias triomfa, Rivera de perfil i Sánchez s'enfonsa

satge: els partits sobiranistes no són escoltats, malgrat ser el motor central de Catalunya, la qual cosa envia la idea del potineig espanyol respecte a la qüestió catalana i enfonsa qualsevol esperança de tercera via. Segon missatge: l'únic partit espanyol que respecta el dret a decidir dels catalans, simpàtic Podem, es desdii a la primera pregunta, i on ahir va dir referèndum, diu ara que no és línia vermella. Per tant, i novament, els qui aspiren a la independència tenen motius per no confiar en Podem, la qual cosa no vol dir que vengui el producte amb eficàcia. Tercer missatge: si el PP governa, i si Ciutadans l'apuntala, la qüestió catalana tornarà a transitar pels camins de la intransigència més roïna, i no hi haurà espais per al diàleg civilitzat. Quart missatge: la patacada que el PSOE es clavaria a Espanya es multiplicarà per mil a Catalunya, on la seva inconsistència el pot convertir en residual. I cinquè: malgrat tots aquests arguments, no serà fàcil que els partits sobiranistes aconseguixin dominar el relat a Catalunya, perquè la perspectiva espanyola li dona un altre caire que pot ser determinant.

Finalment, per als defensors catalans de l'Espanya eterna, sembla evident que Ciutadans es desdibuixa davant la lògica utilitat del vot del PP. Amb tot, i malgrat el relat espanyol, el que pesarà a Catalunya serà el procés, vist des d'un altre angle, amb el vot dividit entre els que volen salvar Espanya i els que desitgen aconseguir un aliat referendari, en espera que els sobiranistes tornin a trobar el full de ruta. Aquest és el gran repte d'ERC i CDC, aconseguir que el catalanisme no torni a caure en la ingenuïtat de creure que un partit espanyol li salvarà els mobles. No ho tenen fàcil...●